

REDACTIUNEA,
Administrația și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 33
Anunțuri necomerciale nu se pri-
mesc — Manuscrisurile nu se
returnează.
INSERATE
Se primește la Administrația în
Brașov și la următoarele:
REZERVĂ DE ANUNȚURI:
1. Nume la N. Dulces Nacbt.
2. Anonim și Emorie Los-
3. Anonim Schmidt, A. Op-
4. Nume Nacbt. Anton Oppel.
5. Anonim: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Berant, Julius
Lapold (VII Krzesóbet-kórut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o ceră garantată pe o săptămână
10 bani pentru o publicație. —
Publicări mai dese după tarife
și învoiașă. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
ABONAMENTUL PE UN AN: Austria-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 fr. pe an.
PENTRU ROMÂNIA și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 6 franci.
Se primumără la toate ofi-
ciile postale din țară și din
străinătate și la 6-nii colectorii.
ABONAMENTUL PE UN AN:
Administrația, Piața mare nr. 33.
Târgul Inului Nr. 34, orașul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dăruș în casă: Pe un an
24 cor., pe 6 luni 12 cor., pe trei
luni 6 cor. — Un exemplar
10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiile vor să se
plătească înainte.

Nr. 86.

Brașov, Miercuri-Joi 18 Aprilie (1 Mai).

1902.

Probă de forță.

„Cestiunea naționalităților nu este decât o probă de putere reciprocă între Maghiari și între celelalte naționalități“. Acesta a afirmat deputatul kossuthist Krasznay cu ocaziunea pătimașei discuțiuni, ce s'a încins în ședința de Sâmbătă a camerei ungare cu privire la cestiunea dreptului de limbă, înlevată din partea deputatului slovac Francisc Veselovsky.

O discuțiune acésta cum nu numai în parlamentul ungar pöte fi posibilă, discuțiune ce se pöte caracteriza cu cuvintele: brutalizarea celor slabi.

A fost vorba în ședința amintită de bugetul ministeriului de Justiție și în special despre „administrația centrală“ dela acest resort. Slovacul Veselovsky, a întrebuintat ocaziunea de a accentua dreptul celorlalte naționalități de a se folosi de limba lor maternă înaintea tribunalelor. El pretinde libertate de limbă declarând, că nu pöte vota bugetul, fiind-că limba poporului său e esclusă dela tribunale.

A mai făcut Veselovsky și o altă declarație, dîcînd, cu drept cuvînt, că parlamentul nu e maghiar, ci este al Ungariei, deöce naționalitățile forméză majoritatea populațiunii din totă țera.

Cuvintele lui Veselovsky au produs ceea-ce numesce nesăbuitul „P. Lloyd“ „indignarea întregii camere din cauza atacurilor asupra superiorității poporului maghiar și a limbei maghiare“.

Scenele de felul acesta, ca adevărată probă de forță, au fost brutale, batjocurî și terorizantă deputații sași și slovaci și au fost chemați la ordine de către președintele pentru nisce afirmări obiective, ce nu se pot răsturna cu argumente și să fie chemați la ordine fără ca dînșii să fi comis nici un inconvenient contra parlamentarismului său contra vre-unei persoane, sau se mai pomenesc, cum am dîs, nici într'un parlament din lume. N'a ajuns parlamentarismul nicăiri la atăta decadentă morală, ca libertatea cuvîntului să fie sugrumată cu puterea de către cei mai tari, în ziua mare și fără de nici o sfielă.

Injuriile, ce i-s'au aruncat în față de către șovinistii infuriazți deputați slovaci, nu sunt noue. Le-am audît și le audîm nu numai în parlament ci în toate unghiurile și pe toate pötecele, unde cetățenii de a doua mână se întîlnesc cu protipendății maghiarismului violent.

Încă înainte cu decî de ani aceștia ne trimeteau peste graniță decă reclamam drepturile nöstre. Și Krasznay cu soții lui le-a spus'o acum și în dietă Slovacilor că, decă nu le place în „statul național maghiar“, n'au decăt să se care de aici, la care obraznicie le-a răspuns destul de îndesat Veselovsky, constatînd, că Slovacii sunt un popor bășinaș stabilit aici încă dinainte de venirea Maghiarilor.

Acuma nu i-au mai putut replica cei din stînga estremă, decăt întorcîndu-și mânia asupra „agitatorilor“ și strigînd, ca ei, „făcătorii de rele“, să se care din țera.

„Probă de forță“ și încă cât se pöte mai brutală!

Și decă așa este, ce sens mai are și la ce rezultate pöte să ducă încercarea de a se înțelege cu factorii maghiarismului violent? Öre injuriile ce se aruncă în față Slovacilor, Sașilor etc. în plinul parlament pot înainta fie și numai c'un poliecar cauza naționalităților? Și unde rămîne mândria și onörea acestora, cari, vorba lui Veselovsky, au înființat, au apêrat și au susținut acest stat, acésta patrie împreună cu Maghiarii?

Este o adevărată miserabilitate, ce-o comite diaral oficios mai sus amintit, când în împrejurările date mai atribuie celor dela putere ca o glorie, că n'au cassat încă și instabilitatea tălmacilor și că n'au făcut obligătore reprezentarea fie-cărei părți, care nu se pöte folosi de limba maghiară, prin plenipotențiază. O ast-fel de insinuare față cu milioane de Români, Slovaci, Germani întrece toate marginile obrazniciei argaților sistemului despotice de astăzi.

El de remarcat, că astfel de isbucniri pătimașe contra dreptului naționalităților în dietă sunt sprijinite și de către guvern. Ministrul de Justiție Plos s'a grăbit de a veni în ajutor lui Krasznay și soți, declarînd, că dînsul nu va sprijini nici o nisuință, care tinde a altera domnia absolută a limbei maghiare la tribunale.

La vorbirea ministrului vom mai reveni în special. Ea este oglinda stărilor create de „proba de forță“.

Pactul „Montagsrevue“ din Viena a publicat un articol senzațional despre cestiunea pactului austro-ungar. După numita fîie, Koerber a judecat prea optimistic situația, când a declarat în ședința comisiunii pentru evotă, că speră să fie înlăturate piedecile, ce stau în calea pactului. Diarul crede, că vor urma complicațiuni grave, cari, decă nu se vor rezolva, au să provöce crisa dualismului.

Portofoliul comericiului. Ministrul-președinte unguresc Coloman Szell a fost șilele acestea la Viena, unde a avut o audiență la Majestatea Sa monarhul. Diarele din Peșta spun, că cu ocaziunea acésta Szell a fost însărcinat de Majestatea Sa să propună persöna, care să ocupe locul răposatului ministru de comericiu. Alaltă-eri se vorbea în cercurile politice din Budapesta, că urmașul lui Horanszky va fi actualul secretar în ministeriul de comericiu Nagy Ferencz, care ar fi persöna grata în cercurile guvernamentale. În combinație se aduc și alte persöne. Decisiunea definitivă a guvernului nu e cunoscută încă.

În contra unui deputat slovac. Ura șovinistilor descreați începe a se deslănțui acum și înafară de dietă în contra depu-

taților slovaci. Din Sâmbăta-mare (Tyrnau) se anunță, că vre-o 300 de alegători ai cercului, s'au adunat șilele trecute acolo, pentru-ca să ia poziție în contra deputatului Kollar Martin, cu a cărei atitudine în dietă șovinistii și maghiaronii nu pot să se împace. Conferența a fost presidată de un anume Porovanszky, raportor a fost un d-n numit Mondok, ér ca notar a figurat Alszeghy. Raportorul a ținut un lung discurs în contra lui Kollar, după care s'a primit un proiect de rezoluțiune, în care se desaprobă „principiile accentuate de Kollar în dietă și mai ales procederea lui, că a iscălit și el proiectul de rezoluțiune al lui Rujiak, care atacă direct interesul vital de existență a statului național maghiar“. Mai departe: „Fiind-că articolul de lege 44 din 1868 nu coröspunde pretenșiunilor politice ale statului național maghiar, cred de absolut necesar modificarea lui“.

Scim, că în ședința dela 17 Aprilie a dietei, deputatul Rujiak a prezentat un proiect de rezoluțiune în numele celor patru Slovaci naționaliști din dietă, în care a cerut, ca pe baza legii naționalităților din 1868 să li-se facă Slovacilor posibilă instrucția în limba maternă până la universitate. Ministrul Wlassics a răspuns atunci, că nu va împlini dorința Slovacilor de-a li-se înființa un gimnasiu. Kollar încă a iscălit proiectul de rezoluțiune prezentat de Rujiak, și pentru fapta acésta alegătorii din Sâmbăta-mare îl declară de dușman al statului. Dér „înțeleptii“ alegători din Tyrnau au vrut să mîrgă un pas mai departe și profitînd de bunul prilej, au dat o lovitură și legii naționalităților, cerînd modificarea ei.

Ce mai vreți?

Dorințele Albanesilor din România. O telegramă din București anunță, că comitetul central al Albanesilor din România a adresat Austro-Ungariei, Italiei, Franciei și Rusiei o petiție, în care cere, ca trupe italiene să ocupe Albania. Guvernele puterilor respective n'au răspuns până acum.

Zădărnicierea păcii. Dr. Leyds, agentul transvaalian din Bruxella, a declarat într'o convorbire c'un diarist belgian, că negocierile de pace se pot considera de zădărnici în urma atitudinii intrasigente a Englierei. Buri pretind independența republicelor sud-africane, amenestierea răsculaților din Capland și desarmarea generală.

Lupta va continua.

Studentii români și unguri la Roma.

(Röspuns gazetelor unguresci).

Se șie, că la începutul lunii Aprilie st. n., secția italiană „Corda Fratres“ a ținut primul său congres pregătitor pentru congresul internațional, ce va avé loc la Budapesta între 20—28 Septemvrie.

Se șie de asemeni, că după inițiativa d-lui Remus Iliescu, student român la Torino, studențimea română a hotărît a dona colegilor italieni drapel de onöre, simbol al sentimentului de frăție, ce lîgă pe cele două națiuni, deci și pe studențimea ambelor țeri. O delegație română s'a hotărît să participe și, lucru ușor de preveđut, o delegație ungară nu putea lipsi.

Cele discutate și hotărîte la Roma, ca și modul de primire a delegației române,

de sigur ar fi fost bine să fie cunoscute publicului și studențimei nöstre mai ales, cunoscute însă sub deplina lumină a adevărului; căci relatări false, inexactitățile și minciunile nu fac nimenui titlu de glorie și nici nu stabilesc victorii. Ele compromit cestiunile și degradéză pe cel ce uséză de astfel de mijlöce. A mistifică opinia publică cu succese fictive, e nedemn pentru mistificator și e crimă din punctul de vedere a cauzei ce apêrî.

O relatare justă, dîc, trebuia să facem și noi studenților, am fost nevoiți însă să o amănăm din cauza vacanței Paștilor, care a redus în mare măsură numărul studenților prezenți în capitală. Relatarea nöstră, ar fi trebuit să fie numai o expunere a caracterului manifestărilor sentimentale dintre delegația română și studențimea italiană, căci chiar decă de fapt circumstanțele ar fi făcut, ca delegația să iasă din rolul ei oficial de a presida la predarea drapelului și a influința asupra hotărîrilor congresului, a presenta în public votul dat de congres, ca rezultatul unei lupte dintre două delegații primite ca öspeți, ca rezultatul unor instigații oculte, repet, chiar când ar fi fost așa, e lipsă de tact din punctul de vedere al luptei și ofensă manifestă pentru acei, cari au dat votul, e lipsă de elementară politeță și de grațitudine pentru acei cari și-au deschis brațele prietenesce și și-au servit interesele.

Și totuși o bună parte din reprezentanții presei așa dișului cavaleresc popor maghiar, după ce falsifică în mod cinic cele discutate și hotărîte în congres, pentru a fi consecunți unei elementare bună-cuviinți ar fi datorat studenților italieni cuvinte de recunoștință. ér nu insulte. Acești ömeni însă, cari în luptele lor politice au făcut din neadevăr o dogmă și în celelalte manifestări ale lor o profesie de credință, după ce au birfit de atâtea ori înaintea altarului științei, își mint lor înșiși, în fața opiniei publice din țera lor, fără să și dea sîma, că în mod inconștient se palmesc singuri.

E suficient pentru ei, că își pot crea în felul acesta o lume de succese fictive, cari pot să dea minței lor aprinse de chimere satisfacția, că nîmul maghiar nu și mai pöte găsi odihna de atâtea victorii. Aceste sunt fapte de farsori și noi nu putem, decăt să le dorim cât mai des succese de acest fel.

Nu-i putem lăsa însă să se lege cu visuri rose, atunci când palmele, ce-și trag, nu cad numai pe obrazul lor, ci îndrănesc să insulte o studențime ale cărei moravuri și ale cărei sentimente nu le-au pîceput, atunci când uită, că ospitalitatea împune și datoria. Acesta e cazul presei maghiare față de studențimea italiană și acesta e singurul motiv, care m'a făcut să iau cuvîntul și să răspund gazetelor unguresci. Dîc cazul presei maghiare, căci a și vré să cred, că a fost indusă în eröre de vre-un corespondent străin de congres, căci deși articolele pörtă titlul de raport original, nu cred, că acésta să însemne, că el e datorit delegației. Nu se pöte, ca delegația ungurescă să fi mințit în mod așa de patent și sper, că va interveni ea însăși, pentru a rectifică darea de sîma a gazetelor unguresci.

În adevăr gazetele unguresci „Budapesti Hirlap“, de Mercuri 16 Aprilie, și „Magyar Szó“ din 17 și 20 Aprilie, ocupîndu-se de congresul dela Roma, relatăză inexactități evidente pentru acei ce cunosc spiritul raporturilor între noi și Italiani.

Așa, vorbind de modul cum au fost primiți studenții maghiari și cum am fost noi primiți, se întrec în exagerări ridicole. Studenții maghiari au fost primiți cu musică și cu strigăte de „trăiescă“, prin discursuri splendide au știut să câștige simpatia colegilor italieni; profesorii, studenții au ținut discursuri preamărînd grozava națiune maghiară și atâtea alte copilării de felul acesta, toate potențate cu un forte sen prea; ér pentru Români rezultă per a con-

fridare!) Voiu ceti îndată notele stenografice și decă va fi necesar, voiu lua măsură. (Aprobări).

Olay L.: Unde ajungem, decă tolează acesta! Din alt loc l'ar da afară în parlamentul maghiar cutéză să spună infamie! Rușine! De ce vii aici? De în Boemia. (Mare sgomot).

Francisc Veselovsky: Parlamentul Ungariei...

Olay L.: Nu parlamentul națiunei maghiare? Du-te, d-le, în Boemia! Infamie!

Bakonyi S.: Ne insultă. (Mare sgomot). Dice, că parlamentul acesta nu e maghiar, ci numai parlamentul Ungariei!

Președintele: Mă rog liniște. Din notele stenografice, pe cari le-am cetit, nu sunt în stare să pricep propoziția. Rog să pe d-l vorbitor să binevoescă a repeta ceea-ce a đis mai înainte.

Francisc Veselovsky: On. meu anverbitor a đis, că de lege ferenda nu se mai pôte vorbi aici în cestiunea acesta. Ci numai cu privire la acesta — fără de nici o invectivă personală, de naționalitate, séu ori-care alta — am đis, că de lege, ce se aduce aici, pôte să se modifice. (Strigări sgomotoase: Nu-i adevăr, n'a đis asta! (Mare sgomot).

Olay L.: Ai đis, că naționalitățile sunt în majoritate (Mare și sfânt adevăr Culeg).

Francisc Veselovsky: Cer scuze, că a o cestiune forte delicată (Contra-rii sgomotoase).

Bakonyi S.: Cere-ți scuze, n'ai adevărul. (Strigăte în stânga: Ai că acesta nu e parlament maghiar).

Președintele: Mă rog, pentru un moment, liniște. Intreb, đis'a d-l deputat mai înainte, că acesta nu-i parlament maghiar, că aici (sgomot) naționalitățile sunt în majoritate.

Francisc Veselovsky: Cer scuze, că pe majoritatea poporului ungar — e naționalități — Krasznay vré sé o dată din Ungaria? (Strigări în stânga esențială: Da, a đis! S'auđim! S'auđim! în dreapta). A đis d-l deputat acesta, séu nu?

Francisc Veselovsky: Se pôte, că a đis! (Mare sgomot).

Bakonyi S.: Om laș! A đis'o și nu a s'o spună.

Președintele: Fiind-că d-l deputat nu are la îndoelă, că a đis'o, îl chem la ordine (Aprobări generale).

Francisc Veselovsky: Colegul meu anverbitor a đis, sé tragem învățătură din legislația statelor mari. Cu privire la acestea eu sunt de părere, că noi numai în raporturile și circumstanțele noastre putem lua învățătură și noi nu trebuie să tragem după exemplele din Franca, Germania, Anglia séu Rusia. Ungaria este pa- trul libertății, egalității, frățietății. (Sgomot).

Veszi I.: De care d-vóstră abusați. (Acesta este!)

Lengyel Z.: Vorbesce ca Iuda. Veselovsky: Aș, nu ca Iuda!

Olay L.: Ba tocmai ca Iuda!

Fr. Veselovsky: On. meu coleg deputat a mai spus, că aici în patria acesta putem rămâne decăt în virtutea principiului: *Volenti non fit injuria*. Eu gândesc, că nu e înțeleptesc lucru a espulsa pe cineva din patria ungară. (Contra-rii sgomotoase în dreapta și stânga), căci și așa se vede fug deja din Ungaria. (Sgomot), înca nu numai Slavii (Sgomot în dreapta și stânga).

Nagy M.: Drum bun! Iti dorim cântare norocoasă!

Bakonyi S.: Numai trădătorii să se rădă!

Fr. Veselovsky: Față de acesta imi pare de-a mă provoca la faptul, că în (Slovacii) suntem aici popor băstinaș. (Sgomot) în dreapta și în stânga. (Ilaritate).

Impreună cu Maghiarii am fondat patria aceasta și împreună cu Maghiarii o păstrăm.

Olay L.: Bietul popor, da! D-vóstră sunteți răsvărăitorii și agitatori. D-vóstră se ve duceți! (Așa-i, așa-i! în stânga și în dreapta).

Fr. Veselovsky: Ce privește cestiunea culturei, eu am alte păreri. In tim-

purile noastre nu există deosebire esențială între culturile Europei.

Veszi I.: Țineți filosofia culturală pentru d-ta.

Fr. Veselovsky: Eu sunt amicul principiului, că *ori-ce lege trebuie respectată*, chiar și legea, care pentru respectivul séu pentru unele cercuri e *neplăcută*, necorespunđătoare séu chiar *amară*. Prin aceea, că eu am dat aici espresie francă gândurilor mele, așa cred, că n'am păcătuit în contra nimăni, cu atât mai puțin în contra parlamentarismului.

Ministrul de justiție Plosz: Să-mi fie permis și mie a vorbi la *cestiunea limbei*, ce a lansat-o d-l deputat Veselovsky. El, precum ved, ar dori, să împatriem limbile naționalităților la judecătoria, ca ori-ce proces să pótă fi purtat și în limba respectivei naționalități. S'a referit la Croația și la Austria. Ce privește Croația, acolo limba oficială e cea croată. Proce-

sele nu se pot purta nici în limba sârbă, nici în limba maghiară. (Nessi P.: Destul de rău). Ce privește Austria, nu va voi dór d-l deputat să introducem și la noi certele de limbă austriace.

De lege ferenda declar, că *nu voi sprijini nici-o dată tendența, ca la judecătoria limba maghiară să fie pusă pe linia a doua*. Ce privește cestiunea de lege lata, fie-mi permis a declara numai atât, că cestiunea, în care limbă să se pórte procesele, *aparține sferei de competență a judecătoriai*. Mai de mult Curtea de casație a purces, ce e drept, din principiul, că cestiunea limbei, și a-

nume *aplicarea legii naționalităților, aparține căii administrative*. Inșă și Curtea de Casație nu era atunci destul de consequentă, întru cât cestiunea, ca actele redigate în limba latină să se traducă ori nu, a îndrumat-o la sfera ei de competență (a Curții). Eu totdeuna am fost de părere, că atât cestiunea limbei,

precum și cestiunea formei actelor procesuale, e o *cestiune judecătorească*. Precum este în voia judecătoriai de-a primi ori refusa un recurs înaintat pe cale telegrafică, tot așa ea e competentă a judeca, *în care limbă* să primescă actele, ce i-se înainteză. De aceea eu, față cu plângerile, ce mi-s'au adresat în mai multe direcțiuni, spunând, că *judecătoriile nu respectă legea naționalităților și fortéză limba maghiară*, am putut declara, că *față cu tendințele acestea nu pot face nimic pe cale administrativă*. (Vii aprobări). De altfel cred, că *în partea acesta judecătoriile procedéză cu totul corect*. . . . După părerea mea, *legea naționalităților nu pôte fi interpretată ađi așa, că la tribunale să se primescă și altfel de acte, decăt în limba maghiară* — (Aprobări generale).

Alegerile din Franca.

Duminea trecută au avut loc în Franca alegerile pentru camera.

Pentru cele 591 de cercuri electorale, au fost vre-o 2500 de candidați.

Agitația electorală a fost din cele mai violente. Era vorba de candidați ministeriali și anti-ministeriali. Ministeriul Waldeck-Rousseau susținut de influența ocultă și fătășă a francmasonilor și jidovilor, cari în Franca dispun de colosale mijloce, a fost combătut de anti-ministeriali naționaliști, antisemiți, conservatori etc. și după rapórturile, ce ne stau până acuma la dispoziție, antiministeriali au obținut rezultate favorabile față cu ministeriali. Astfel, în inima țării, la Paris, din 50 de mandate anti-ministeriali au obținut 17, pe când ministeriali n'au reușit decăt în 15 cercuri. Pentru 28 cercuri se vor ține balotajuri la 11 Maiu, când naționaliștii fără îndoială vor câștiga încă câteva mandate.

De altă parte guvernul și-a desfășurat toate forțele întru combaterea candidaturilor anti-semite din Algeria. Grație acestor sforțări, guvernul a reușit să iasă biruitor față cu candidații antisemiți. Aici a cădut chiar și șeful anti-semiților, renumitul scriitor Eduard Drumont.

După ultimele raporturi oficiale, rezultatul alegerilor este cunoscut în 572

cercuri electorale. Din acestea 243 sunt ministeriale, 158 anti-ministeriale 174 balotaje.

SCIRILE DILEI.

— 17 (30) Aprilie

Điuva de mâne, I Maiu st. n., fiind serbată de lucrători ca și de repaus, pe care o ține și personalul din tipografia noastră, numărul proxim al fioiei noastre nu va puté să apară decăt Vineri séra.

Festivitate în onórea episcopului Pavel. Din Beiuş primim următorul avis telegrafic: „Institutele române greco-catolice din Beiuş: gimnasiul, școala de fete, școala elementară, vor ține la 3 Maiu n. c. în comun festivitate în onórea Escelenției Sale episcopului *Michail Pavel* din incidentul jubileului de 50 de ani al preoției sale. La serbarea acesta sunt invitați părinții elevilor și elevelor și toți binevoitorii institutelor noastre. — Direcțiunea“.

Caragiale. Aflăm din București, că 40 bărbați de inimă au luat frumoasa hotărâre de a da un premiu d-lui *I. L. Caragiale* pentru valorósele sale scrieri publicate sub titlul „*Momente*“.

Studentii sârbii la congresul din Budapesta. Societatea studenților sârbii din Belgrad, a adresat o scrisóre „Uniunii studenților“ din București, prin care anunță, că studenții sârbii vor lua parte la congresul internațional al studenților „Corda Fratres“, care se va ține în Septembrie în Budapesta. Acesta este prima óră, când studenții sârbii iau parte la un congres de felul acesta: ei n'au participat nici la congresul din Turin din anul 1898, nici la cel din Paris din 1900.

Pentru glorificarea lui Iancu. Ceti- tim în foile unguresci: „Studentul în drept Gheorghe Novacovicu, care fusese relegat dela universitatea din Cluși pentru agitațiunile sale antimaghiare(!), s'a dus înainte de asta cu doi ani împreună cu mai mulți tovarăși de idei la Ţebea, unde în fața monumentului lui Iancu a ținut un discurs, în care glorifica pe Iancu și batjocuria pe Unguri. Discursul fú reproducut a doua și în „Tribuna“. Tribunalul din Cluși condamnă pe Novacovicu pentru agitație la 2 luni arest și 200 cor amendă. Curia a respins recursul în casație înaintat contra acestei sentințe“.

Pasci cu zăpadă. Din tóte părțile țării vin sciri triste. Zăpada și înghețul din săptămâna trecută au nimicuit nu numai pόμεle și viile, dér în unele regiuni a stricat și semănăturile, mai ales cele de sâcară. — Impresiile plăcute sugerate creștinilor de înălțătórea sârbătórea a învierii au fost astfel tulburate prin plăgile elementare, cari au ruinat în mare parte speranțele abia încolțite ale recoltei anului acestuia.

În bucuriile sfințelor Pasci s'a amestecat și jale, provenită în multe părți din nebagare de sémă a celor ce se indeletnicesc cu împuscături cu ocaziunea învierii. Se știe, că acest lucru se practică aprópe în tóte părțile locuite de Români și nu este an, în care să nu se semnaleză și casuri de răniri mai mult séu mai puțin grave. Așa, diarele din Bănát și din alte ținuturi ne raportéză despre asemenea răniri, ér aici în Brașov s'au întemplat de asemenea numérose accidente regretabile de felul acesta. Cel mai grav accident este al băiatului Gheorghe Zamfir în etate de 16 ani, care Duminea trecută și-a pierdut mâna stângă și ochiul stâng prin exploziunea unei piulițe tocmai în momentul, când se apropiase de ea, să vadă de ce întârzie exploziunea. Băiatul a fost dus la spital, unde i-s'a amputat mâna.

Luna — trădătórea de patrie. Ceti- tim în „D. T. f. U.“ următóarele: „Cu ocaziunea ultimei eclipse lunare unii „patrioți“ se dice, că ar fi fost din cale afară scandalisați, că luna a îndrăznit să apară în Ungaria în colorile „negru-galben“. In

Ungaria sunt permise numai colorile sta- tului. Buna lună de acuma înainte nu va avé voie să apară, decăt în colorile roșu- alb-verde, altfel va fi dată în cercetare disciplinară și va fi scóasă afară din slujbă. Cum că nu s'a procedat numai decăt cu forța brachială contra ei, cauza este, că luna locuesce de obicei în înălțimi ridi- cate de-asupra tuturor lucrurilor pâmên- tesci“. — Până aci „D. T. f. U.“ Noi ne temem, că aceiași „patrioți“ se vor supéra la vară strașnic și pe bietul cur- cubeu, care este știut, că se representă la orisont în colorile românesci.

Producțiunea teatrală și musicală din Feldióra. A doua și de Pasci a avut loc în sala „Hotelului mare“ din Feldióra o producțiune artistică, după care a urmat dans. Un cor mixt a executat „Nóptea“ de Schubert, „Zefirul“ de * * și „Bradul“ de Hauptmann cu un succes fórte frumos.

Din cor făceau parte: D-na Vlădăreanu, d-șórele Maria Micu, Virginia Créngă, Eleftera Stinghe și domni St. Taus, Aurel Nistor, I. Vlădăreanu și Leonte Taus.

Conducerea era în mâinile abile ale d-lui Pompiliu Nistor student. Cele doué declamațiuni: „La icónă“ de Vlăduță (d-șóra Elef. Stinghe) și o declamațiune comică de St. Taus au fost mult aplaudate.

Serbarea a culminat în comedia lui V. Alexandri „Drumul de fer“, în care am avut ocaziune a constata câte-va talente artistice, ce întrec nivelul obișnuit al diletanților de provincie. Cu mult succes s'au achitat de rolurile lor în special d-șórele Virg. Créngă (Balasa), Elef. Stinghe (Ioana) și Maria Micu (Adela), ér dintre domni: Vlădăreanu, Nistor, Leonte și Stef. Taus și Ioan Morariu. Aplausele nu se mai sfârșiau. Relevez și jocul călușerilor, ce s'a executat după-ce s'a început dansul. O animație deosebită a ținut numérosul public întrunit până dimineața, când petrecerea s'a sfârșit cu o „comandă“ studențescă. Dintre cei ce au asistat la producțiune, am remarcat pe părintele Micu, Dr. Sbârcea, d-l I. Novacek, directorul fabricii din Bod, d-na Tichy cu doué d-șóre și mai mulți oficeri de husari, părințele Schiopu și Roșca, d-l Oană notar și cu soția (n. Viorica Magdu) etc. Părințele Micu și d-l Vlădăreanu s'au distins prin ospitalitatea cu adevărat românescă oferită străinilor, între cari am fost și —

Eu.

Vechile cărți postale cu marca de 4 bani se scot cu điuva de mâne din circulație. Ele vor fi taxate cu 8 bani, chiar și când vor fi avénd marca suplimentară de 1 ban. Mandatele postale cu marca de 1 ban se mai pot însé întrebuița cu o marcă suplimentară de 1 ban până la sfârșitul lui Iunie.

„Sécuii și România“. D-l Kertész Io- zsef din București publică în diarul „E-k“ din Cluși o scrisóre sub titlul de mai sus. În această scrisóre se cuprind între altele și următóarele: „Sécuiul plin de datorii se scólă și vine aici; bărbații se fac rênđași (istázsolga) séu birjari, femeile lor bucatărese (konyhacséled). Decă sunt economicoși și sobri, în timp de 1—2 ani își achită datoriile și se întorc acasă. Fórte mic este numéru acelora, cari mor ca servitori în România. Servitorii maghiari mai curénd, ori mai târziu se întorc acasă așa, că la Predeal se pot vedé đilnic Sécui, cari merg și se întorc. Intocmai ca locuitorii din Ungaria de nord, când se duc pe câmpia unгурéscă la lucru. Acesta nu se pôte numi emigrare în înțelesul strins al cuvântului. Dat fiind că industriașul nu mai are loc ađi în România, ér partea cea mai mare a servitorilor se întórc acasă, este evident, că emigrarea este numai aparentă. Numéru Maghiarilor stabiliți în București nu este mai mare de 8—10 mii, restul sunt cu casa în spate (jövő-menők), deși numéru total al Ungurilor din București se pune cu 25—30,000. Acestă emigrare aparentă are folósele sale materiale, dér are pagube și mai mari morale. Cât de bine ar fi, decă toți Ungurii ar încápé între Carpați. Acesta însé nici-o dată nu va fi.

Adunarea generală a „Societății doamnelor române din Bucovina“ va avea loc în 4 Maiu n. a. c. la 4 ore d. a. în palatul țării din Cernăuți. Ordinea zilei este următoarea: a) Raportul comitetului. b) Raportul comisiei revizuitoare. c) Propunerile comitetului. d) Alegerea a cinci membrii în comitet. e) Alegerea comisiei revizuitoare. f) Propunerii eventuale.

Contra pressei „pangermane“. În ședința de Vineri a dietei ungare, deputatul Szivák Imre a cerut măsuri excepționale contra pressei „agitatoare germane din Banat“. — Ministrul de justiție Plósz a răspuns, că în privința unei părți a acestor articole ar fi infructuoasă intentarea de procese, și în privința altei părți s'a pornit deja acțiune. Intre articolele din urmă se numără un articol publicat în „D. T. f. U.“ din Timișoara sub titlul: „Adevăratele cauze ale emigrării“. Procesul se va judeca pe la sfârșitul lui Maiu.

Avansările în armata austro-ungară. Intre cei avansați pe ziua de 1 Maiu vedem și pe următorii: Ladislau Cenna comandant al brigadei 11 (Lemberg) de art. avansat la rangul de feld-mareșal-locotenent, și d-l Emil Nestor, comandant al brigăzii 69 de infanterie (Alba-Iulia) la rangul de general-maior. D-l Nestor fusese mai înainte comandant al regim. de infant. 65 din Mișcolț.

Serată dansantă. Studenții dela școlile comerciale superioare române din Brașov vor da astăzi, în 30 Aprilie, în sala hotelului „Orient“ o serată dansantă. Inceputul la 8 ore. Intrarea 3 cor.

Musica militară va da Duminecă în 4 Maiu, primul său concert din acest an în salonul cel mare de sticlă dela hotelul „Pomul verde“.

Musica orașenească va cânta în ziua de 1 Maiu la orele 7 a. m. pe promenade de jos. Concertele regimentare vor avea loc în fie-care Lună și Vineri la orele 5.

Conferență preoțescă în Bran.

Zărnești, 10 Aprilie v. 1902.

Cu bucurie viu se vă scriu ceva despre decursul conferinței preoțesci din tractul Branului, ținută în 26 Martie v. c. în edificiul școlii centrale din Bran. Premergând formalitățile prescise, D-l protopresbiter Traian Meșian, presbiterul conferinței, prin o vorbire avântată și acomodată deschide conferința. În cuvântul său de deschidere d-l president accentuează importanța cea mare și folosul practic, ce rezultă din astfel de întruniri atât de indispensabile pentru ridicarea prestigiului preoției noastre. Mai departe își exprimă mulțămirea față de capul suprem al bisericii noastre, I. P. S. D-l arhiepiscop și metropolit Ioan Meșianu, care este inițiatorul acestor fel de întruniri bune, folositoare și indispensabile nu numai pentru înaintarea preoției noastre, ci și pentru înaintarea tuturor Românilor.

Acest cuvânt de deschidere a fost primit de membrii conferinței cu frenetice aclamări de „să trăiască“ la adresa capului bisericii noastre și la adresa d-lui protopresbiter tractual, conducătorul conferinței.

Urmă cetirea temei: „Desvoltarea simțului religios în popor“ de P. O. D. Ioan Dan, protopop onorar. Această lucrare a fost ascultată de către membrii conferinței cu cel mai viu interes și cu unanimitate s'a constatat, că a fost lucrată cu cunoștință de cauză.

Urméază apoi predică de model cu care au fost însărcinați D-nii George Babeș, paroch în Sâmbodol, și Iosif Comanescu paroch în Codlea. Intâi își rostescă predică D-l G. Babeș: „Despre patimile și mărta Domnului nostru Isus Christos.“ Materialul cel bogat, ce și l'a ales D-l predicator, îmbrăcat în frumoșe figuri oratorice, a produs în toți cei de față mare mulțămire sufletească.

A doua predică după ordinea programului, d'er nu a doua după merit și frumusețe, a fost rostită de D-l paroch Iosif Comanescu: „Despre intrarea lui Isus în Ierusalim.“ Ca și D-l Babeș, așa și D-l

Comanescu a st'rnit în ascultătorii evlavie și mulțumire.

Bine ar face d-nii Babeș și Comanescu, dacă ar da publicității aceste frumoșe predică. Cred, că prin această s'ar produce în sinul preoției noastre o nobilă emulațiune.

Nu mă pot răbda, ca să nu'mi exprim aici o modestă părere a mea, și anume: ar trebui cultivată de toți preoții noștri această armă, cu ajutorul căreia poți cuceri inimile credincioșilor. Durere însă, că la noi este foarte neglijată. Conferințele preoțesci ar trebui să servescă de niște școlă practice, în cari să se cultive arta de a predica. N'avem de cât să ne uităm la cealalte confesiuni, la cari amvonul ocupă cea mai importantă parte a serviciului divin.

Pe lângă cele mai sus espuse, conferința a luat și unele concluse, cari merită totă lauda. Din aceste mai însemnate sunt următoarele: Preoții să participe reciproc la înmormântarea colegilor, când unul din ei va trece la cele eterne, fără a pretinde vre-o renumerațiune, ci numai simplu din simțul de colegialitate. Al doilea concludus a fost, ca să se trimită o telegramă de aderență Escelenței Sale D-lui arhiepiscop și metropolit Ioan Meșianu, în care membrii conferinței să-și arate omagiile și adăncă venerațiune față de capul bisericii noastre.

Exhaustându-se programul pus la ordinea zilei, d-l president mulțămescă Onor. membrii pentru interesul și zelul cu care au luat parte la discuțiune. Domnul paroch I. Cențu mulțămescă D-lui president pentru tactul și înțelepciunea cu care a condus conferința, care cu acestea s'a încheiat.

Cei mai mulți membri s'au întrunit la un prânz comuu, la care au mai participat și doi bărbați însemnați, ca oșpeți, și anume: Ilustritatea Sa Ioan cav. de Pușcariu și P. O. D. prim-pretorele cercului Bran M. Bardossi. Ca de obicei la asemenea ocaziuni n'au lipsit nici toastele. S'a toastat pentru Majestatea Sa Francisc Iosif I. pentru Escelența Sa D-l Ioan Meșianu, pentru Ilustritatea Sa Ioan cavalier de Pușcariu, pentru P. O. D. Traian Meșian și pentru P. O. D. M. Bardossi, prim-pretore.

In chipul acesta s'a isprăvit și masa, și membrii conferinței s'au înprăștiat, ducând cu sine fie-care dintre participanții cele mai plăcute impresiuni.

Unul din cei de față.

ULTIME SCIRI.

Londra, 30 Aprilie. Din Pretoria se telegrafiază lui „Daily Telegraph“: „Comandele din Utr. chit și Vryheid au ținut săptămâna trecută adunări, la cari a fost de față Louis Botha și alți conducători bari. Curentul de pace era predominant. Trupele britane n'au turburat tratativele. Armistițiul introdus prin convenție tacită espiră mâne.“

NECROLOG. Subscriși cu inima durerosă aducem la cunoștința tuturor conșanșenilor și cunoșcuților, că prea iubita noastră mamă, soeră și bunică Victoria St. Șulufiu, născută Joanovic împărtășită fiind cu sfintele taine ale muribunților, slăbită de bătrânțe, în anul 90-le al etății și în al 45 le al vechuției și-a dat nobilul suflet în mânele creatorului. Rămășițele pământesci se vor așeza în cimitirul gr.-or., din loc, la 28 Aprilie st. n. a. c. după a. la 3 ore. Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată!

Deva, la 26 Aprilie 1902. Alesandru St Șulufiu, fiu. Elena St. Șulufiu măritată Simionăș și Anna St. Șulufiu, fiice. Victoria și Florica Frâncu și Roma St. Șulufiu, nepoțe. Ioan Simionăș, ginere. Amalia St. Șulufiu, născută Todosie, noră.

Literatura.

A apărut „**Novela**“ de Vasile Rantabuticescu, tomul I. Un volum de 286 pagini, cuprinzând 15 novele. Editura și imprimăria tipografică „Aurora“ A. Todoranu Gherla. Prețul 1 cor. 60 bani. — Numele d-lui V. R. Buticescu este destul de cunoscut publicului nostru.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Traian H Pop

Cursul la bursa din Viena.

Din 30 Aprilie n. 1902

Renta ung. de aur 4%	119.95
Renta de corone ung. 4%	7.80
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	120.65
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.65
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	120.65
Bonari rurale ungare 4%	97.25
Bonari rurale croate-slavone	97. —
Impr. ung. cu premii	204. —
Losuri pentru reg. Tisai și Seghedin	163.40
Renta de argint austr.	101.65
Renta de hârtie austr.	101.50
Renta de aur austr.	120.40
Losuri din 1860.	153. —
Acții de-ale Băncei austro-ungară	15.97
Acții de-ale Băncei ung. de credit	691. —
Acții de-ale Băncei austr. de credit	671.50
Napoleondori	19.06
Mărci imperiale germane	117.22 1/2
Londou vista	240.27
Paris vista	95.32 1/2
Monede austr. 4% de corone	99.6
Note italiene	93.15

Brassó vármegye alisanjáról.

Szám 5453/9-2.

Hirdetmény.

Brassó vármegye törvényhatósági pénztárának 1901 évi zárszámadásai az állandó választmányának 1902 évi május hó 24 én tartott ülésében történt tárgyalás után az 1890 évi XVI. t. cz. 17 §. értelmében 15 napon át köz-zemlére kitétetek. Minől a vármegye t. ez köz-zemlére azz l a megjegyzéssel van zrenesem értes teni, hogy a zárszámadások a jelzett határ idő alatt vármegyei tanácskozás ülés-sterében a hivatalos órákban betekintethők s a notalán azok ellen felmerül észrevételek pálam szóval vagy írásban bejelentendők

Brassó, 1902 évi április hó 24-én.

Dr. Jekel, alispán.

Intinde norocului mâna!
Mulți au fost favorizați de noroc cumpărând un los dela noi
Loteria de classă reg. ung. privit.
Oferă cele mai bogate șanse de câștiguri. Din
100.000 Losuri 50.000 se sortează cu câștiguri
în suma de 1.000.000 Coróne.
Cel mai mare câștig eventual
1.000.000 Coróne.
 1 Premiu 600.000, 1 câștig 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 80.000, 70.000, 2 à 60.000, 1 à 40.000, 5 à 30.000, 1 à 25.000, 2 à 20.000, 3 à 15.000, 31 à 10.000, 67 à 5.000, 3 à 3.000, 432 à 2.000, 763 à 1.000, 1238 à 500, 90 à 300, 31700 à 200, 3900 à 170, 4950 à 150, 50 à 100, 3300 à 80, 2900 à 40. Adică:
13.600.000 coróne. Trei-spre-dece milioane 160.000 coróne.

GLÜCKSKALENDER.

Jänner	Feber	März	April	Mai	Juni	Juli	August	September	October	November	December
D 1 978 S 7 3511	D 2 3708 S 1 8676	D 3 1769 D 2 4302	D 4 6556 S 1 1212	D 5 6556 S 1 1212	D 6 6556 S 1 1212	D 7 6556 S 1 1212	D 8 6556 S 1 1212	D 9 6556 S 1 1212	D 10 6556 S 1 1212	D 11 6556 S 1 1212	D 12 6556 S 1 1212

Wann habe ich Geburtstag? Jeder versuche sein Glück mit der an seinem Geburtstag verzeichneten Nummer. In diesem Kalender ist an jedem Tage des Jahres eine Nummer verzeichnet, welche bei ungeländer Bestimmung von uns bezogen werden kann, so dass Jedem die Wahl seiner Nummer freisteht. Sollte die Nummer inzwischen vergeben sein, so senden Ihnen eine ähnliche.

Intréga întreprindere e pusă sub supravegherea statului.
 Prețul original al losurilor stabilit după plan Clasa I.:
 Pentru o optime (1/8) fl. —.75 seu cor. 1.50; pentru un patrar (1/4) fl. 1.50 seu cor. 3.—
 „ jumătate (1/2) fl. 3.— „ 6.— „ întreg (1) fl. 6.— „ 12.—
 Se trimet cu ramburs seu pe lângă trimiterea sumei înainte. Liste oficióse se expedéză după tragere. Planul ofi ióse gratis.
 Ne rugăm comande de losuri originale a se trimite direct la noi până în
5 Maiu a. c.
Filialele:
 Waitznering 4.
 Muzzeumering nr. 11.
 Ed subterring 31.
A. TÖRÖK & Co.
 casă de bancă
 Budapest, VI Theresienring 46/a
 Mulțe de șerp scurți mai câștiguri au solvit noi prea stirațiilor noștri clienti și anume în șerp scurți este dinși și jumătate milioane de coróne.

Scrisóre de comandă de tăiat.
Domnului A. TÖRÖK & Co., Budapest.
 Binevoiti a trimite _____ Losuri originale clasa I. a Loterii de classă reg. ung. împreună cu planul oficial.
 Suma de fl. _____ (a se lua cu ramburs. ur.) (Ce nu convine trimiteți cu mandat postal.) (se ștergeți).
 Adresa acurată: _____